

Сумська обласна рада
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

СХВАЛЕНО
вчену ради КЗ СОІППО
Протокол № 13 від 28.12.2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом ректора № 06-ОД від 04.01.2024
ректор КЗ СОІППО
 Юрій НІКІТИН

ПОЛОЖЕННЯ
про науково-дослідний центр
«Психолого-педагогічний супровід створення
безпечної школи у воєнний/повоєнний час
у системі післядипломної педагогічної освіти»

Суми – 2023

1. Загальні положення

Актуальність дослідження. Сучасна система післядипломної освіти педагогічних кадрів має ґрунтуючися на концепції неперервної освіти, яка прийнята за стратегічну в цивілізованих країнах світу. Принцип «освіта упродовж всього життя» для урбанізованого суспільства набуває з кожним роком все більшого практичногозвучання. Сучасна всебічно розвинена особистість, і насамперед учитель, змушена адекватно, на науково обґрунтованій основі, реагувати на всі виклики сьогодення. Крім того, інформаційний бум сучасності ставить післядипломну освіту на особливе місце в системі неперервної освіти. Це пов’язано з тим, що професійна діяльність освітян ґрунтуються на уже сформованих світогляді, структурах мислення, стереотипах дій, набутих у соціальному та особистому житті, які негативно впливають на їх інноваційну діяльність. Тому основну роль у підвищенні кваліфікації потрібно відводити перебудові стереотипів діяльності та мислення педагогів, заміні негативних настанов і шаблонів, їх становленню як соціально-культурних особистостей, членів демократичної спільноти та професійних фахівців.

Наголошуячи на особливій ролі вчителя як носія нових знань, ретранслятора створеної попередніми поколіннями інформації, вихователя гуманістичних поглядів громадянського суспільства, потрібно орієнтувати післядипломну освіту у руслі гуманістично-громадянської спрямованості освітнього процесу.

Україна сьогодні постала перед глобальними викликами, коли в результаті збройної агресії відбулося руйнування базової потреби людини – потреби в безпеці, порушення стабільної картини світу. У період війни, яку російська федерація розв’язала і веде проти України, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей.

Згідно з Законом України «Про правовий режим воєнного стану», воєнний стан визначається як «особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень».

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення, першою чергою, своєї долі, долі своїх сусідів, подальшого світового порядку. У сучасних важких і болісних ситуаціях викликів та загроз, і

водночас, великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд із уbezпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське та євроатлантичне співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток української держави.

Збройна агресія з боку РФ стала додатковим підтвердженням тези про те, що для своєчасного виявлення та адекватного реагування на сучасні виклики та загрози в Україні та світі існує потреба в управлінцях та науковцях, здатних розв'язувати складні завдання у сфері забезпечення та гарантування безпеки за різними напрямами діяльності. Такі фахівці мають бути здатними здійснювати прогнозування та моніторинг загроз в умовах невизначеності, розроблення адекватних ситуацій управлінських рішень в умовах обмежених ресурсів та організовувати на своєму рівні відповідну протидію у сфері забезпечення безпеки в сучасних умовах масштабної пандемії та збройної агресії, а також попередження виникнення та ліквідації наслідків кризових ситуацій різного характеру.

Керівники закладів освіти та педагоги України працюють у важких умовах війни, формують унікальний педагогічний досвід, переосмислюють роль освіти, її ціннісні складники та беруть на себе новий рівень відповідальності. У першу чергу більш актуальними стають питання безпечного простору та освітнього середовища для перебування всіх учасників освітнього процесу. Створення безпечних умов для студентів, слухачів курсів та працівників є першочерговим завданням керівників закладів освіти.

Безпечне і здорове освітнє середовище є сукупністю умов у закладі освіти, що унеможливлюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпеки харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (булінг (цькування, поширення неправдивих відомостей тощо).

В умовах воєнного стану заклади вищої та післядипломної освіти мають надавати фахову інформаційну та роз'яснювальну підтримку шляхом проведення навчань за програмами підвищення кваліфікації різноманітного тематичного спрямування, зокрема з питань особливостей правового режиму воєнного стану, державної політики підтримки внутрішньо переміщених осіб, психологічної допомоги у кризових ситуаціях, організації домедичної допомоги тощо.

Післядипломна освіта створює соціально-освітній простір, у якому може вдосконалуватись кожний професіонал, а інститути післядипломної освіти мають стати не тільки центрами систематичного проведення курсів підвищення кваліфікації, а й центрами забезпечення системного професійного розвитку педагогічних працівників. Організація активного освітнього процесу в очному або дистанційному форматі є не лише можливою, а й необхідною умовою

професійної підготовки фахівців, а також способом зміцнення ментального здоров'я здобувачів вищої освіти у період військових дій та повоєнного стану.

2. Мета, завдання, етапи діяльності Центру

Метою науково-дослідного центру «Психолого-педагогічний супровід створення безпечної школи у воєнний/повоєнний час у системі післядипломної педагогічної освіти» (далі – Центр) є науково-методичний супровід для успішної реалізації наукової теми Інституту «Науково-методичний супровід створення безпечної школи у воєнний/повоєнний час у системі післядипломної педагогічної освіти».

Дана тема буде реалізована протягом 2023–2027 років.

Основними завданнями діяльності Центру є:

1. Проаналізувати сучасну вітчизняну та зарубіжну літературу з означеної теми дослідження. Вивчити та узагальнити провідні вітчизняні і зарубіжні практики щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час.

2. Визначити основні складові створення комфорtnого безпекового освітнього середовища в закладах освіти.

3. Провести дослідження та виокремити основні проблеми й запити закладів освіти щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час.

4. Розробити модель створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час у системі післядипломної педагогічної освіти (складові безпечної школи, напрями роботи в системі післядипломної освіти, організаційні форми, методи навчання).

5. Визначити основні напрями роботи у системі післядипломної педагогічної освіти щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час.

6. Підібрати та розробити сучасні організаційні форми та методи навчання у системі післядипломної педагогічної освіти щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час.

7. Експериментально перевірити ефективність впровадження сучасних організаційних форм та методів навчання у системі післядипломної педагогічної освіти щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час.

Етапи дослідження:

I. Концептуально-діагностичний (січень 2024 року – грудень 2024 року).

1. Розробити діагностичний інструментарій щодо визначення основних запитів закладів освіти щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час.

2. Провести дослідження та виокремити основні проблеми й запити закладів освіти щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час.

3. Розробити модель створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час у системі післядипломної педагогічної освіти (складові безпечної школи, напрями роботи в системі післядипломної освіти, організаційні форми, методи навчання).

4. Розробити науково-методичний інструментарій для реалізації викремлених напрямів роботи у системі післядипломної педагогічної освіти щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час.

5. Підібрати та розробити сучасні організаційні форми та методи навчання у системі післядипломної педагогічної освіти щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час.

6. Організувати організаційно-методичну, психолого-педагогічну та домедичну допомоги учасникам освітнього процесу шляхом проведення різного рівня науково-методичних заходів (тренінгів, семінарів, консультацій тощо).

7. Підвести підсумки концептуально-діагностичного етапу реалізації наукової теми Інституту.

II. Формувальний (січень 2025 року – грудень 2026 року).

1. Експериментальне впровадження моделі щодо створення та забезпечення успішного функціонування безпечної школи у воєнний/повоєнний час у системі післядипломної педагогічної освіти.

2. Практична апробація розробленого науково-методичного забезпечення з тематики експерименту.

3. Організувати організаційно-методичну, психолого-педагогічну та домедичну допомоги учасникам освітнього процесу шляхом проведення різного рівня науково-методичних заходів (тренінгів, семінарів, консультацій тощо).

4. Впровадження результатів дослідно-експериментальної роботи на конференціях, семінарах, практикумах різного рівня.

5. Підвести підсумки формувального етапу реалізації наукової теми Інституту.

III. Узагальнювальний (січень 2027 року – червень 2027 року).

1. Узагальнити та систематизувати напрацювання з реалізації наукової теми Інституту;

2. Оприлюднити результати реалізації наукової теми Інституту у наукових виданнях, науково-методичних посібниках та методичних рекомендаціях щодо використання теоретичних та практичних здобутків.

3. Провести регіональний семінар за темою дослідження.

4. Узагальнити результати дослідження у науково-методичних рекомендаціях «Науково-методичний супровід створення безпечної школи у воєнний/повоєнний час у системі післядипломної педагогічної освіти».

5. Підготувати звіт за підсумками реалізації наукової теми Інституту.

3. Організаційна структура Центру

Центр створюється і функціонує при науково-видавничому відділі КЗ СОІППО та є добровільним творчим об'єднанням науково-педагогічних працівників Інституту та представників інших організацій, які займаються питаннями створення безпечної школи.

До складу Центру входить: проректор з наукової роботи; завідувач науково-видавничому відділу; завідувачі кафедр; завідувач навчально-методичний відділ координації освітньої діяльності та професійного розвитку; представники інших організацій, які опікуються даним питанням, на підставі укладення з ними угоди про співпрацю.

Склад Центру затверджується наказом ректора за поданням керівника Центру.

Керівник Центру:

- безпосередньо керує роботою й несе відповідальність за стан і результати науково-дослідної діяльності Центру;
- складає план та звіт діяльності Центру;
- розподіляє обов'язки, види та форми діяльності між членами Центру.

Центр утворюється (ліквідовується) наказом ректора КЗ СОІППО.

Підсумки роботи Центру розглядаються на: науково-методичній раді та Вченій раді КЗ СОІППО; на конференціях, семінарах різного рівня тощо.

Діяльність Центру висвітлюється у друкованих та електронних засобах інформації, на сайті Інституту.